

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Gregorii M. in Ezechielem homiliae - Cod. Aug. perg. 71

Gregor <I., Papst>

[S.l.], [9. Jahrh.]

Homelia III

[urn:nbn:de:bsz:31-63650](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-63650)

mi amorem tendit. et quia aedi-
ficium quod inhabitat deus ex ange-
lica simul et humana natura
perficitur. pro hoc quod angelica cre-
atura sursum est. et humana
adhuc deorsum. potest per latitu-
dinem. atque altitudinem aedifi-
cii utraque haec creatura signa-
ri. Quia ista adhuc in inferioribus
deget. illa uero in sublimibus
permanet. Sed uno calamo
mensuratur utraque. quia humili-
tatis hominum. quandoque ad
aequalitatem perducit angelo-
rum. Unde scriptum est. Neque
nubent. neque nubentur sede-
runt sicut angeli dei in caelo.
Et tunc per iohannem dicitur.
mensura hominis quae est angeli.
quia usque ad illam altitudinem
gloriae homo perducitur. in quo
solidatos se angeli laetantur.
Latitudo ergo aedificii tanta
est quanta et altitudo. quia
electi quique qui modo in inferioribus
laborant. quandoque illis beatis-
simis spiritibus non erunt inae-
quales. Sed nos inter haec rede-

amus ad mentem. ac totis medul-
lis cordis diligamus et proximum.
Dilatemur in affectu caritatis.
ut exaltemur in gloria celsitudi-
nis. Conpatiamur per amorem
primo. ut coniungamur per
cognitionem deo. Condescen-
damus fratribus. minimis in terra. ut
eo aequamur angelis in caelo.
Quia uir qui sua imagine
redemptorem signat. mensus
est latitudinem aedificii
calamo uno. altitudinem quoque
calamo uno. Nunc igitur
metitur mores. pensat opera.
cogitationes considerat. ut sine
fine postmodum retributionem
reddat. Iesus christe deus. unigeni-
tus patris. qui cum eo uiuit
& regnat in unitate spiritus sancti
deus. pater. sanctus. et agnoscitur. Amen.

V INCIPIT OMNITENTIA
TRCUIUS CALA-
MVS MENSURAE IN
MANU EIUS. ecce descri-
bitur quia uenit ad portam
quae aspiciat ad uiam orien-

talem. Quis uero alius portae
 huius appellatione signatur.
 Nisi ipse dñs ac redemptor nr.
 qui nobis ianua factus est regni
 caelestis. sicut ipse ait. Nemo ue-
 nit ad patrem. nisi per me. Sed
 cum euidem iurum lineis inclu-
 tum figuram dñi tenere dixer-
 mus. querendum nob est. qua ra-
 tione conueniat ut isdem dñs
 et uirum designari ualeat. &
 portam. dum uir ueniat ad
 portam. Numquid nam ipse
 uenit ad semet ipsum. An ita
 est. quia et in euangelio ipse
 testatur dicens. Qui non intrat
 postium inouile ouium. sed
 ascendit aliunde ille fur est et
 lupo. Qui aut intrat postiu.
 pastor est ouium. et paulo post
 dicit. ego sum ostium. Atq. te-
 rum subiungit. Ego sum pas-
 tor bonus. Si ergo pastor in-
 trat postium. et ipse ostium
 est. ipse pastor. ipse per uel du-
 bio intrat per semet ipsum. Ecce
 dum ezechiel sensum enodare
 cupimus. de euangelio etiam

questionem ligamus. Quae
 rendum itaq nobis est. qua-
 liter et ipse intret. et per semet
 ipsum intret. Dñs enim ac
 redemptor nr. cum scā ceta
 quam redemit. secundu carne.
 una substantia est. Paulo at
 testente. qui ait. Adimpleo
 ea quae desunt passionu xpi
 in carne mea. per corpore eius
 qd est ceta. illius capitis cor-
 pus ceta. & huius corporis
 caput. xpc. De quo suo capite
 exultat corpus. id est scā ceta.
 cum per psalmistam dicit.
 Nunc aut exaltauit caput
 meum. iam super inimicos
 meos. Quia enim quandoq.
 ipsa etiam exaltanda est.
 iam nunc caput suum sup
 inimicos suos exaltatum
 gaudet in caelis. Cum ergo
 electi quiq. adueniunt.
 quia membra eius per eum
 intrant ad eum. ipse per se
 intrat ad se. Ipse enim in suis
 membris est. qui intrat. ipse
 caput ad qd intrantia membra

perueniunt. Qd̄ chechiel p̄
pheta multipliciter insinuat.
qui uirum uenisse dicit ad
portam. et que eadem porta
sit ostendit dicens. qui respi
ciebat ad uiam orientalem.
Ipse etenim nob̄ est uia. quia di
xit. Ego sum uia. ueritas et uita.
Ipse etiam orientalis uia de q̄
scriptum est. ecce uir. oriens
nomen eius. Porta ergo uiam
orientalem respicit. quia illū
signat. qui nobis iter ad ortu
luminis fecit. Potest etiam
portae nomine unusquisq̄
predicator intellegi. quia
quisquis nobis ianuam regni
caelestis ore suo aperit. porta
est. Unde et duodecim porte
uel in iohannis apocalypsi
uel in extrema huius p̄phe
te uisione describuntur.
Potest etiam portae nomine.
scripturę sacrę scientiam non
inconuenienter intellegi.
Que dum nobis intellectum
aperit. caelestis regni ianu
am pandit. Possumus por

tae nomine et fidem accipere.
quam prima contingimus.
ut ad uirtutū aedificia intre
mus. Unde hic aperte subiun
gitur. Et ascendit per gradus
eius. quid enim gradus sunt
huius portae. nisi merita uirtu
tum. Siue enim in cognitione
mediatoris dī et hominum.
hominis xpi iuu. seu in scientia
diuini eloqui. seu in ipsa fide
quam de illo accepimus. quib̄
dam gradibus ad altiora incre
menta puenimus. Nemo enī
repente fit summus. sed in bona
conuersatione a minimis quisq̄
inchoat. ut ad magna perue
niat. De his gradibus p̄ psalmi
stam dicitur. Ds̄ in gradibus
eius dinoscetur. dum suscipiet
eam. Dum enim sc̄a ecclesia
dñs suscipit. in gradibus eius
dinoscit̄. quia eius gloria. per
illius incrementa declinat̄.
Quantum enim sc̄a ecclesia ascen
dendo p̄fecerit. tantum dñs
omnib. excelsius uirtutib. inno
tescit. De his quoq̄ gradibus

beatus iob loquitur dicens:
 Per singulos gradus meos: pnum
 tiabo illum. Omnipotentem
 quippe dnm p singulos gra
 dus suos pnuntiat. qui per in
 crementa uirtutum que acci
 pit. ei semper Laudem sue pie
 tatis red dit. Si quidam gra
 dus in cordis ascensione non
 essent. psalmista non diceret.
 Ambulabunt de uirtute in uir
 tute. Nec mirum de uirtute
 in uirtutem gradus sunt. quan
 do ipsa unaqueq. iustus. qua
 si quibusdam gradib. auget.
 et sic per incrementa merito
 rum ad summa pducit. Alia
 namq. sunt uirtutis exordia.
 aliud p uectus. aliud pfectio.
 Si enim et ipsa fides ad pfectio
 ne suam non quibusdam gra
 dib. duceretur. sei apostoli mi
 nime dixissent. auge nobis
 fidem: Et quidam uenit ad dnm.
 qui curare uoluit filium suu.
 Sed requisitus. an crederet.
 Respondit. credo dne. adiuua
 incredulitatem meam. Pensate

ergo qd dicitur. si credebat.
 cur incredulitatem dicebat.
 Si uero habere incredulitatem
 nouerat. quomodo credebat.
 sed quia per occultam inspi
 rationem gratie. meritum
 suorum gradib. fides crescit.
 Uno eodemq. tempore. is qui
 necdum pfecte crediderat.
 simul et credebat. et inere du
 lus erat. hos nimirum gradus.
 dñs sub messis nomine descri
 bit dicens. Sic est regnu di.
 quem admodum si uictet ho
 mo semen in terra et dormiat.
 et exurgat. nocte ac die. et se
 men germinet ac crescat. du
 nescit ille. Ultro enim terra
 fructificat. primum herbam.
 deinde spicam. deinde plenu
 frumentum inspica. Et cum
 se pduxerit fructus. statim
 mittit falcem quo adest tem
 pus messis. Semen homo iac
 tat in terram. cum cordi suo
 bonam intentionem inserit.
 et post qua semen iactu uertit.
 dormit. quia iam inspe boni

operis quiescit. Nocte uero ex
surgit aedie. quia inter ad
uersa et prospera proficit. et semen
germinat et crescit. dum ille
nescit. quia etiam adhuc me
turi incrementa sua non ualet.
semel concepta uirtus ad p
uictum ducitur. et uultu ter
ra fructificat. quia preueni
ente se gratia mens hominis
spontanea ad fructum boni ope
ris surgit. Sed haec eadem ter
ra primum herbam. deinde
spicam. deinde plenum fru
mentum producit in spica.
Herbam quippe producere est.
inchoationis bone adhuc te
neritudinem habere. Ad spi
cam uero herba peruenit. cu
se uirtus animo concepta
ad perfectum boni operis per
trahit. Plenum uero frumen
tum in spica fructificat. quan
do iam tantum uirtus p
ficit. ut esse robusti et perfecti
operis possit. Et cum se produ
xerit fructus. statim mittit
falces. quod adest tempus

messis. Omnis enim deus producto
fructu falces mittit. et messem
suam defecat. quia cum unum
quemque ad opera perfecta produ
xerit. eius temporalem uitam
per emissam sententiam incidit.
ut granum suum ad caelestia
horrea producat. Cum igitur
desideria bona concipimus. se
men in terram mittimus. Cum
uero operari recta incipimus.
herba sumus. Cum autem ad p
fectum boni operis crescimus.
ad spicam peruenimus. Cum in
eiusdem operationis perfectione
solidamur. iam plenum fru
mentum in spica proficimus.
Herba etenim petrus fuerat. qui
passionis tempore per amorem
domini sequens. hunc confiteri
ante ancille uocem timebat.
Erat enim iam uiriditas in men
te. quia credebatur omnium re
demptorem. sed ualde adhuc
flexibilis. pede conculcabatur
timoris. Iam spica surrexerat.
quando cum quae mortuum
confiteri timebat. nuntian

te angelo in galilea uiuentem
uidebat. Sed ad plenum granū
inspica peruenerat. quando
ueniente desup spū. et suam
mentem in illius amore roboran-
te. ita solidatus est. ut uires per-
sequentium cesus dispiceret. et
redemptorem suum libere inter
flagella predicaret. Nullus
itaq; qui ad bonum ppositum
adhuc in mentis tenentudine
ce conspicitur. dispiciatur. quia
frumentum dī ab herba incipit.
ut granum fiat. Uir ergo uesti-
tus lineis uenit ad portam. q̄a
dn̄s ac redemptor n̄r. membris
suis intrantib; pducit ad se.
Et ascendit p gradus eius. quia
nobis p̄ficiētib; eo nob amplius
exaltatur. quo altus et incon-
prehensibilis cē cognoscitur.
In uirtutum quippe nostrarū
gradibus ipse ascendere dicit.
quia tanto ipse sublimior no-
bis ostenditur. quanto nos ter-
animus a rebus infimis separa-
tur. **SEQUIVR**
Et mensus est limen portae ca-

lamo uno in latitudine. id est li-
men unum calamo uno in lati-
tudine; cur postquam dictū
est limen portae. statim subiun-
gitur. limen unum. nisi quia
a peste inuit. q̄d adhuc infe-
rius limen aliud dicatur.

Porta autē a limine surgit. ut por-
ta sit. Sigitur porta dn̄s. quis
huius portae limen est. nisi illi
antiqui patres. ex quorum p-
genie dn̄s incarnari dignatus
est. Sicut per paulum dicitur;
quorum patres. ex quib; xpc.
secundum carnē. qui est sup
om̄a d̄s benedictus in saecula.
Notandum uero est in hac pau-
li sententia. q̄d dū et ceteri
homines sunt uocati. sicut
morsē dicitur. Ponam te in d̄m
pharaonis; et p̄ psalmistam
dn̄s dicit. Ego dixi dū estis.
Et rursum; d̄s stetit in synago-
ga deorum. Sed aliud est
nuncupatiue. aliud natu-
raliter. dici d̄m. Etsi mor-
sē in d̄m pharaoni est positus.
sed d̄s intra om̄a non d̄s sup

omnia dicitur. Qui uero est in
tra iterum uirginis incarna-
tus. dñs supra omnia uocatur.
Itaq. limen portae sunt pa-
tres. ex quibus ille natus est.
qui nobis aditum regni cae-
lestis aperuit. Limen autē
portae. uno calamo mensura-
tur. quia ipsi antiqui patres.
qui potuerunt redemptore
nr̄um. et pphetando et bene-
uiuendo predicare. tamquā
sex cubita in perfectione ope-
ris. et palmum in inchoatio-
ne contemplationis habue-
runt. Quia enim corū uitā
in unitate fidei et perfecta ope-
ratione. et inchoata contem-
platione sublimem reddidit.
in uno calamo mensura limi-
nis fuit. **SEQUITUR.**
Et thalamum uno calamo in-
longum. et uno calamo in la-
tum. Consideremus quid agi
in thalamo soleat. atq. ex in-
de hoc qđ in scā secula agitur
colligamus. In thalamo quip-
pe. sponsus et sponsa federant.

sibiq. in amore iunguntur. Quid
ergo sunt in scā a secula thalami.
nisi eorum corda. in quib. ani-
ma per amorem sponso inuisi-
bili iungitur. ut eius desiderio
ardeat. Nulla iamq. in man-
do sunt concupiscat. presentis
uitae longitudine poenā depu-
tet. exire festinet. et amoris sam-
plexu in caelestis sponsi uisio-
ne requiescere. Mens itaq.
que iam talis est. nullam pre-
sentis uitae consolationē reci-
pit. sed ad illum quem diligit.
medullitus suspirat. Feruet.
anhelat. anxietur. uilis ei fit
ipsa salus sui corporis. quia
trans fixa est uulnere amoris.
Vnde et in anticis cantu eorum
dicit. Uulnere ta caritate. ego
sum. mala autē salus est cordis.
que dolorem huius uulneris
nescit. Cum uero anhelare iā
in caeleste desiderium. et senti-
re uulnus amoris cepit. fit
anima salubrior ex uulnere.
que prius aegrotabat ex salu-
te. Mentis autē sponsū suum

fortiter amanti. demora uitae
presentis una solet esse consola
tio. si per hoc. qd ipsa ab eius ui
sione difertur. aliorum anime
eius uerbo pficiant. et ad cae
lestem sponsum amoris facib.
inardescant. meret quia dif
ferri se conspicit. Triste est ei
omne qd aspiciat. quia illum
adhuc non uidit. quem ui
deri concupiscit. Sed ut
dixi non parua consolatio.
si cum feruens anima differ
tur. per eam multi collegunt.
ut tarde cum multis uideat.
quem sola uidere citius uole
bat. Unde rursus in cantico
sponsa dicit. Fulcite me flo
ribus. stipate me malis. quia
amore languo. Quid namq.
sunt flores. nisi anime bonu
tam opus inchoantes. et desi
derium caeleste redolentes.
Quid mala de florib. nisi per
fecte iam bonorum mentes.
que ad fructum pueniunt
boni operis. de initio scē p
positionis. Quae ergo amo

139
re languit fulciri. querit flo
ribus. et stipari malis. quia si
illum quem desiderat uidere.
adhuc non permittitur. ma
gna est consolatio uirtutu.
si de aliorum pfectibus lacte
tur. Anima ergo scō amore
languida. floribus malisq.
fulcitur. ut requiescat in bo
no opere pximi. que adhuc
contemplate non ualet uul
tum di. Pensemus rogo qua
lis thalamus pauli mens
fuerat. qui dicebat. Quia ui
uere mihi. xpc est. et mori lu
crum. Omnipotenti dō in
quantum se amore coniun
xerat. qui sibi uitam. xpm
tantum modo et mori lucrū
ē deputat. hinc est qd ite
rum dicit. Desiderium ha
bens dissolui. et cum xpo ē
multo magis melius. sed ecce
dissolui desideras. quo amo
re languas uidemus. quia
interim differri te conspicis
fulciri quaeso florib. non re
quies querit plane. Nam

sequitur. Per manere autem in
carne necessarium propter uos
et proficientibus discipulis di
cit. Quae est enim nostra spes
aut gaudium. aut corona
glorie. nonne uos ante dominum
nunc ium; hinc est quod isdem
thalamus uno calamo in lon
gum. et uno calamo in latum
dicitur mensus. Longitudo
quippe ad longanimitatem
expectationis pertinet. la
tudo ad amplitudinem
caritatis. Tantum ergo unus
quisque thalamus habet in
longitudine quantum et in
latitudine habere potuerit.
quia mens caelesti desiderio
succensa quantum amore
habuerit ad colligendum pro
ximum. tantum et longa
nimitatem exhibet ad ex
pectandum dominum. Et pacien
ter postat moras longitu
dinis. quia se imperfectum proxi
mi dilatat amplitudo ca
ritatis. Potest etiam ipsa lon
gitudinis longanimitatem pa

cientiae quae exhibetur. proxi
mo designare. Et quia latitu
do caritatem signat. quae sinu
mentis aperit. et amicos simul
atque inimicos in amorem reci
pit. tanta est longitudo tha
lami. quanta latitudo. quia
quantum lata mens fuerit. pro
amorem tantum erit. et paciens
per longanimitatem. Nam tan
tum quisque portat proximum.
quantum amat. Si enim amas
portas. si desistis amare. desistis
et tolerare. Quem enim minus
diligimus. etiam minus tolera
mus. Quia irruente fastidio.
citius facta proximi adducuntur
ingratitude ponderis. quae
nobis leuigat penna caritatis.
SEQUITUR. Et inter thala
mos quinque cubitos. Unum
supra thalamum dixerat. et
post modum esse quinque cu
bitos inter thalamos narrat.
Ea uidelicet ratione. qua mul
ti thalami unum faciunt. si
cut et multae ecclesiae. una ecc
lesia uocatur. Unde et in

iohannis apocalipsi septem
 ecclesius scribitur. per quas
 una catholica designatur.
 hi itaq. qui in sca ecclesia sicut
 diximus feruenti amore dñi
 uidere stant. eiq. iam per
 desiderium conuunguntur.
 thalami uocantur. Sed tamen
 sunt in ea quidam qui pene-
 trare subtilia non ualentes.
 & quinq. adhuc corporis
 sensibus depressi. tanto minus
 amant eum qui fecit omnia.
 quanto amplius in his quae fae-
 ta sunt. illigantur. Etiam qui
 dem exercere se in timore dñi.
 et amore pximi tenere stu-
 dent. bona opera corporali-
 ter agere. ac elemosinis pecca-
 ta redimere. Sed quia in amo-
 ris intimi ardere ad caeleste
 desiderium nesciunt. quasi
 adhuc deuincti corporis
 sensibus tenentur. Isti itaq.
 thalamus non sunt. sed tam
 inter thalamos continentur.
 quia peccatorum ducatum qui
 uisionē di perfecte diligunt.

& ipsi ad pfectum mentis du-
 cuntur. Inter thalamos ergo
 quinq. sensibus adhuc intelle-
 ctum mysticum non adsurgunt.
 dum inter eos sunt qui spu amo-
 ris feruent. uel ut manentes
 inter thalamos infidei con-
 structione pficiunt. ut amen-
 sura caelestis aedificii disum-
 cti non sint. Nam & paulus per
 ab appetitu corporalium sen-
 suum abstrahunt. & dilatato
 mentis spatio imitantur cari-
 tatem quam conspiciunt.
 hinc inde ad thalamos exten-
 duntur. Quod ergo non per
 sex cubitos. sed per quinq. de-
 scripti sunt. ipsa adhuc eoz
 imperfectio signat. sed tamen
 per bonum desiderium in
 mensura caelestis aedificii ce-
 memorantur. quia & uoce scē
 ecclesiae per psalmistam dicit.
 In perfectum meum uiderunt
 oculi tui. & in libro tuo om̄s
 scribentur. Quae iterum per
 psalmistam dicit. Benedixit
 om̄s timentes se dñs puillos

cum maioribus. Hui itaq. imp
 facti sunt atq. pusilli. inquan
 tum cognoscere preualent. &
 dñm & pximum diligunt. atq.
 ideo bona quae possunt non
 neglegunt operari. quia & si
 necdum ad spiritalia dona pfi
 ciunt. Ut uel ad perfectam ope
 rationem uel ad succensam con
 templationem animam exerant.
 tamen ab amore dñi & pximi.
 in quantum capere preualent
 non recedunt. Unde fit ut
 ipsi quoq. & si minori loco.
 in scae tamen ecclesiae aedi
 ficatione sint positi. Quia
 & si ad doctrinam. si ad pph
 etiam. si ad miraculorū gratiam.
 si ad contemptum mundi ple
 nius exequendum fortasse
 minores sunt. tamen in timo
 ris & amoris fundamento sunt.
 in quo solidantur. Qui & si
 igne caelestis desiderii non
 ardent. in ipsis exterioribus
 quae exercere sufficiunt. ua
 pore caritatis animantur. et
 inter pximos precedentium

aedificia continentur. Unde
 recte sponsa in canticis canticorū
 loquitur dicens. Ferculum fe
 cit sibi rex salomon delignis li
 bani. columnas eius fecit argen
 teas. reclinatorium aureum.
 ascensum purpureum. media
 caritate constrauit. ppter filias
 ierusalem. Neq. enim credendum
 est. salomonem tantae magni
 tudinis regem quae sic immensis
 diuitiis affluebat. ut pondus
 auri eius estimari non possit.
 & argentum in diebus illius pre
 cium non haberet. quia ferculū
 sibi ligneum fecit. Sed est salo
 mon. uidelicet pacificus noster
 qui sibi delignis libani ferculum
 fecit. Libani quippe ligna ce
 drina. ualde sunt in putribilia.
Ferculum itaq. regis nostri. sca
 ecclā est. quae de fortibus patrib.
 id est de in putribilibus mentib.
 est constructa. Quae recte fer
 culum dicitur. quia ipsa fert
 cotidie animas ad aeternum
 conuiuium conditoris sui. Cui
 ferculo columnae argenteae

factae sunt. quia predicatorum
 ecclesiae sanctae. eloqui luce resplen-
 dent. Est autem cum columnis
 argenteis reclinatorium aureum
 per hoc quod a predicatoribus
 sanctis lucide dicitur. mentes au-
 dientium fulgorem claritatis
 intimae in qua reclinantur
 inveniunt. Per hoc enim quod
 luculente & aperte audiunt.
 in illud quod clarescit in cor-
 de quiescunt. Columnae ergo
 argenteae & reclinatorium
 aureum factum est. quia per
 lucem sermonis inveniuntur
 apud animum claritas quietis.
Ille iam quippe fulgor inter-
 mentem irradiat. ut per inten-
 tionem ibi requiescat. ubi
 predicationis gratia non requi-
 ratur. De eadem quippe sanctae
 ecclesiae scriptum est. Pennae
 columbae de argentata. & po-
 steriora dorsi eius in pallore
 auri. Quae enim hic spiritu man-
 suetudinis impleta. quasi
 columba pennas de argentatas
 habet. in posteriora dorsi

eius speciem auri continet.
 quia hic predicatorum suos
 sermonis luce induit. in po-
 steriora autem saeculo ful-
 gorem in se claritatis osten-
 dit. Sed ad huc quod clarum
 intus ostenditur. qualis sit
 ascensus adiungit. cum de eodem
 ferculo protinus subdit. Ascen-
 sum purpureum. Vera quip-
 pe purpurea quia de sangui-
 ne tingitur. non in merito
 in colore sanguinis videtur.
Et quia maxima multitudo
 fidelium in exordio nascentis
 ecclesiae per martiri san-
 guinem peruenit ad regnum.
Rex noster ascensum purpure-
 um fecit in ferculo. quia cla-
 rum quod intus aspicitur.
 per tribulationem sangui-
 nis peruenitur. Quid ergo
 nos miseri. qui ab omni
 fortitudine destituti. quid
 acturi sumus. Ecce in hoc
 ferculo columne esse non
 possumus. quia nobis nec for-
 titudo operis.

nec lumen emicat predicationis.
Redinatorium aureum non
habemus. quia nec dum sicut
oportet per intellectum spiri-
talem. requiem internae cla-
ritatis aspiciamus. Ascensus
purpureus non sumus. quia
per redemptorem nostrum sanguinem
fundere non ualemus. Quid
ergo de nobis agendum est.
quae spes erit si nullus ad re-
gnum peruenit. nisi qui sum-
mis praeditus uirtutibus fue-
rit. Sed est quoque nostra conso-
latio. amemus in quantum
possumus dominum. diligamus proxi-
mum. & simul quoque nos
ad dei ferculum pertinemus.
Quia sicut illic scriptum est.
media caritate construit.
habe quippe caritatem. et tibi
sine dubio peruenies. ubi &
columna argentea erigetur.
et ascensus purpureus tenetur.
Nam quia hoc propter nostram in-
firmitatem dicitur. aperte
monstratur. Cum illic petrus
subdit. Propter filias

ierusalem. Sermo & enim dei
qui non filios sed filias dicit.
quid aliud per sexum femine-
um. quam mentium infirma
signauit. Quod ergo illic in
tercolumnas argenteas. redi-
natorium aureum. & ascensum
purpureum. in esse media cari-
tas dicitur. propter filias ierusa-
lem. hoc hic inter thalamos
per quinque cubitos designatur.
Quia & qui in uirtutibus in-
firmantur. si ipsa bona quae
possunt facere cum caritate
non neglegant. ad dei aedificatio-
nem alieni non sunt. **SEQVITVR.**
Et limen portae iuxta uestibulum
portae intrinsecus. calamo uno.
Dum limen quod modo describitur.
iuxta uestibulum portae intrin-
secus esse memoratur. Aperte
ostenditur. quia limen quod
prius descriptum est. extrinsecus
fuit. Sed & si porta est dominus.
quod sit limen portae intrinse-
cus. & extrinsecus requiramus.
Per limen & enim portam unus
quisque ingreditur. Et quae

sunt duo haec limina. nisi patres testamenti ueteris. & patres testamenti noui. Non solum quippe hi. de quibus dñs incarnari dignatus est. sed om̄s testamenti ueteris patres. portae huius limen fuerunt. quia hi qui eum predicare & in eum sperare meruerunt. cunctis ad eum uenientibus aperuerunt aditum fidei. & om̄s qui crediderint dñm. quasi iam portam huius liminis intraret. Sed cur ante limen exterius. & post limen interius dicitur. nisi quia prius testamenti ueteris patres. et postmodum noui testamenti doctores fuerunt. Recte aut̄ limen exterius testamenti ueteris patres designat. quia per eorum predicationem opera peruersa punita sunt. Perdita uero nouorum patrum. unus cuiusq. animus. etiam ab illicitis cogitationibus coerct̄. dum reatus esse perfectus. et inde liberatione cordis ostenditur. Illi quippe a flagitiis.

acritatibus. a rapinis. auditorum animas phibere cura uerunt. isti uero dum non solum peruersa opera. sed etiam illicita cogitationum resecant. Quid nobis aliud. nisi intrinsecus limen facti sunt. Unde & ipsa ueritas loquitur dicens. Audistis quia dictum est antiquis. qui autem occiderit. reus erit iudicio. Ego autem dico uobis. Quia om̄s qui irascitur fratri suo. reus erit iudicio. Recte quoq. & exterius limen illos patres designat. qui ab ipsa incarnatione redemptoris n̄ri per interualla temporum longius constiterunt. Et quidem ab abel sanguine. passio iam coepit ecclesiae. & una est eccl̄a electorum precedentium atq. sequentium. Sed tamen quia discipulis dicitur. multi reges et prophetae uoluerunt uidere quae uidistis & non uiderunt. Antiquis patribus quasi foris stetisse est. redemptoris n̄ri presentiam non uidis

se corporaliter. Exterius igitur
sed tamen diuisi a sc̄a ecclesia
non fuerunt. quia mente opere.
predicatione. ista iam fidei
sacramenta tenuerunt. Istam
sc̄ae ecclesiae celsitudinem
conspexerunt. quam nos
non ad huc prestolando. sed
iam habendo conspiciamus.
Sicut enim nos in preterita
passione redemptoris nostri.
ita illi perfidem ~~in eadem~~
in eadem uentura saluati sunt.
Illi ergo foris non extra miste-
rium. sed extra tempus. Un-
de & in constructione taber-
naculi. ut columnae argen-
teae interius starent. paxilli
aerei figi per circuitum exte-
rius iussi sunt. in quibus reli-
gatum tabernaculum teneret.
Columnae itaq; argenteae inte-
rius. paxilli uero aerei in cir-
citu figuntur. atq; in ipsis
funes liguntur. ut tabernacu-
lum fixum maneret. quia ui-
delicet ut sc̄i apostoli in luce
sermonis sui solidi starent.

uti totum tabernaculum. id est
sc̄a ecclesia infidei integritate
consisteret. tanquam paxilli
aerei. patres testamenti ueteris
ac prophetae fixae sunt. qui uer-
borum suorum funibus predi-
catorum mentes in soliditate
stringerent. atq; hoc di. habi-
taculum in statum fidei liga-
rent. Extra ergo paxilli sunt.
qui ante tempus huius sc̄ae
ecclesiae fuerunt. Sed tamen
eos ligant qui in ipsa sunt quia
dum caelestia misteria uentu-
ra predicant. haec postquam
ostensa sunt. credibilia omni-
bus fecerunt. Ut ergo intus
columnae immobiles stent.
foris paxilli funes continent.
quia ut sc̄i ap̄li perfecte in car-
nationis dominicae misterium
crederent. illorum predicatio
obtinuit. qui hoc priusquam
fieret et uideret & predicare
potuerunt. Unde recte quoq;
ipse primus ap̄toꝝ magna
scilicet columna ueri taberna-
culi. loquit̄ dicens. habemus

firmiorem propheticum sermonem
 cui benefactis intendentes. quasi
 lucernae lucenti in caligoso loco.
 In quibus uerbis indicat. quam
 uis ad alta surrexit ex culmine.
 ubi religata persistat infide.
 Quae tamen lucerna prophetica
 sermonis. iam quidem intelle
 gentibus lucet. sed ad huc non
 intellegendis. cooperta allego
 riarum obscuritatibus. permanet.
 Unde etiam per psalmistam
 de eisdem dictis prophetarum di
 citur. Tenebrosa aqua innubibus.
 aeris. Quia uidelicet occulta
 est scientia in prophetis. Nec in
 merito columnae argenteae.
 paxilli aerei facti sunt. quia
 quod clare iam apostoli predicant.
 hoc prophetae sub intellectu
 mystico obscure locuti sunt.
 Recte ergo per aeris metallum
 signati sunt. quia clari in suis
 predicationibus non fuerunt.
 Sicut uero apostoli quia redemptoris
 nostri misterio lucem predica
 tionis habuerunt. argenteis co
 lumnis expressi sunt. Et no

tandum quod argentum sonat
 & lucet. aes uero sonat et non
 lucet. quia predicatorum noui
 testamenti aperte locuti sunt.
 quae etiam monstrare potu
 erunt. Predicatorum uero
 testamenti ueteris. quia per
 allego riarum umbras de cele
 sti misterio obscura dicta aptu
 lerunt. quasi sine luce sonitum
 dederunt. Quod uero illic
 per paxillos & columnas. hoc
 hic per limen exterius & limen
 interius designatur. Sin uero
 portam scripturam sacram hoc
 loco accipimus. ipsa quoque duo
 limina habet & exterius & in
 terius. quia in littera diuiditur
 allegoria. Limen quippe sa
 cre scripturae exterior littera
 limen uere eius interior alle
 goria. Quia enim per litteram
 ad allegoriam tendimus. qua
 si a limine quod est exterius
 ad hoc quod est interius ue
 nimus. Et sunt in ea per multa
 quae ita iuxta litteram men
 tem aedificant. ut per hoc

quod exterius agitur. audien-
tis mens interius trahatur.
Ibi quippe inuenimus predi-
camenta operis et exempla
uirtutis. ibi quippe iubetur
quid agere etiam corporaliter
debemus. ibi hoc quod ad ope-
randum precipitur. In scōrū
uiuorum ac fortium actione
monstratur. ut postquam nos
apertiora precepta atq. exem-
pla iustorum ad bonam ope-
rationem instruunt. tunc
ad limen interius id est ad in-
tellectum mysticum intimae
contemplationis tendamus
si possumus pedem mentis.
S tudete quaeso fratres carissimi.
dī uerbum audituri. nolite
despicere scripta nri condito-
ris quae ad nos missa sunt. mul-
tum ualde est quod pereat
animus refrigeratur ac calore.
ne iniquitatis suae frigore
torpescat. cum in illa prece-
dentes iustos fortiter egisse
cognoscimus. et ipsi ad forti-
tudinem bonae operationis

accingimur. cum per scōrum
exemplorum famam animus
legentis incenditur. Uidet
quam fortia ab eis facta sunt.
& ualde indignatur sibi. quia
talia non imitatur. Unde
recte sponsi uoce ad sponsam
in canticis canticorum dicitur
Sicut turris dauid collum tu-
um. quae aedificata est cum
pugnaculis suis. Mille
clippeī dependere ex ea.
omnis armatura fortium.
In collo etenim guttur. in gut-
ture uox est. Quid ergo per
collum scāe ecclāe. nisi sacra
eius eloquia designantur.
In qua dum mille clippei de-
pendere memorantur. per
hunc perfectum munimen
ostenditur. quia uniuersa
nra munitio in sacro eloquio
continetur. Ibi quippe sunt
precepta dī. ibi exempla iusto-
rum. Si enim torpet animus
a conditoris sui desiderio. au-
diat quod dicitur. Dilige dñm
dñm tuum ex toto corde tuo

ex tota anima tua. ex tota mente tua. et ex tota uirtute tua.

In odio fortasse labitur proximi. audiat quod sequitur.

Diliges proximum tuum sicut te ipsum. Res aliena concupiscitur. audiat quod dicitur.

Non concupisces rem proximi tui. De iniuria quae a proximo ore uel facto illata est. ad iram mens incenditur. audiat quod dicitur. Non queris ultionem. nec memoreris iniuriae cuius tuorum. In carnis concupiscentia mala sauciata mens accenditur. necatur oculus mente. audiat quod paulo superius dictum est. Qui uiderit mulierem ad concupiscendum eam. iam moechatus est eum in corde suo. Contra inimicum forsitan quisque animum suum relaxare disponit in odium. audiat quod illic scriptum est.

Diligite inimicos uos. benefacite his qui oderunt uos. Sed si qui aliena iam non rapit. ad huc forsitan sua inordinate retinet.

audiat quod illic dicitur. Uendite quae possidetis. et date

aelemosinam. Infirmantis animus perfrui desiderat deo simul & saeculo. audiat quod illic scriptum est. Nemo potest duobus dominis seruire. Alius non ad necessitatem stipendii. sed ad uoluptatem desiderii possessa retinet. audiat quod illic dicitur.

Qui non renuntiauerit omnibus quae possidet. non potest meus esse discipulus. Quidam enim relinquunt omnia. multi autem etiam possidendo renuntiant. quia sic ad usum possessa retinent. ut eis ex desiderio non succumbant. Totum rem quisque appetit. & laborem subire pro domino etiam cum preualet refugit. audiat quod illic dicitur. Qui non colligit mecum. spargit. In collo ergo ecclesiae. id est in sacri eloqui predicatione. quae ipsa munitione et altitudine. turri dauid similis esse

221
dicitur. Mille clipei depen-
dent. quia quot illic precepta
sunt. tot etiam pectoris nri
munimina. Ad seruandam
itaq. innocentiam etiam laesi
a proximo. perditare in hu-
militate festinamus. Abel
ante oculos ueniat. qui occi-
sus a fratre scribitur. et non
legitur reluctatus. Mentis
munditia etiam cum con-
iugali copula eligitur. Enoch
debet imitari. qui et coniu-
gio positus ambulauit cum
dō. et non inueniebatur.
quia transtulit illum dñs.
Precepta dī festinamus pre-
senti nrae utilitati prepo-
nere. Noe ante oculos ueni-
at. qui cura domestica post-
posita. excussione dī om-
nipotentis. percentu annos
ad arce fabricam iuxit oc-
cupatus. Subire oboedientie
uirtutem nitimur. Abraam
aspicere debemus. qui reli-
cta domo. cognatione. patria.
oboediuit exire in locum.

quem accepturus erat in here-
ditatem. Exiuit nesciens quo-
iret. Qui paratus extitit. ut
p aeterna hereditate dilectum
quem acceperat occideret he-
redem. Et quia unicum dō
offerre non distulit. unuer-
sam multitudinem gentium
in hereditate accepit. Notum
simplicitas placet. Isaac ad
mentem ueniat. quem in om-
nipotentis dī oculis. uitae suae
tranquillitas ornauit. Labo-
riosa fortitudo ut obtineri
debeat quaeritur. Iacob ad
memoria reducatur. qui postquā
scit fortiter seruire homini.
ad eam quoq. uirtutem per-
ductus est. ut non potuisset
a uictante angelo superari.
Conamur carnis inlecebram
uincere. Ioseph ad memoria
redeat. qui temptante peri-
culo custoditur. Unde factum
est ut quia membra sua bene-
nouerat regere. regendo quoq.
omni aegypto praesesset. Man-
suetudinem atq. patientiam

obtinere quaerimus. Moysen ante oculos deducamus. qui exceptis paruulis ac mulieribus. decem milia armatorum uirorum regens. mitis fuisse describitur super omnes homines qui habitabant super faciem orbis terrae. Rectitudinis zelo contra uitia accendimur. Finec ante oculos deducatur. qui coeuntes gladio transfigens. castitati populum reddidit. et iram dei iratus placauit. Despe omnipotentis dei presumere. indubiu quaerimus. Iosue ad memoriam reuocemus. qui dum dubia certamina certamente subit. ad uictoriam sine dubitate peruenit. lam mentis inimicis punire cupimus. in benignitatem animum dilatare. samuel in cognitionem deducatur. qui de principatu deiectus a populo. cum isdem populus peteret. ut pro deo preces effunderet. respondit dicens. Absit a me hoc peccatum in domino. ut cessem orare pro uobis. Culpam quippe scilicet uir perpetrare se

credidit. si eis quos aduersarios protulerat. usque ad eiectionem. benignitatem gratiae non reddidisset in prece. Qui rursum cum iubente domino mitteretur. ut dauid regem ungueret. respondit. Quomodo uaclo inueniet enim me saul. & occidet me. Et tamen quia iratum deum eidem saul cognouerat. in tanto se luctu affligit. ut ei perse deus diceret. Quousque tu luges saulem. cum ego abiecerim eum. Pensemus ergo eius animum. quantus caritatis ardor incenderat. qui & illum flebat. a quo timebat occidi. Cauere autem uolumus. quem timemus. Sollicita nobis mente pensandum est. nesci si locum fortasse repperimus. malum pro malo reddamus ei quem fugimus. Dauid ad memoriam redeat. qui persequentem se regem et inuenit ut potuisset occidere. et tamen in ipsa feriendi potestate positus elegit bonum quod

quod ipse deberet facere: non
aut̄ malum quod ille merebat̄
pati dicens. Absit a me ut
mittam manum in xpm̄ dñi.
Et cum saul idem post eum ab
hostibus fuisset interemptus.
eum quem persecutorem dū
uiuere pertulit. fleuit occi-
sum. Errantibus mundi po-
tentibus libere loqui decerni-
mus. Iohannis auctoritas ad
animum reductur. qui hero-
dis nequitiam reprehendens
puerbi rectitudine occidi non
timuit. Et quia xpc̄ est ueri-
tas. ipse ideo p̄ xpō quia pue-
ritate animam posuit. Car-
nem iam nr̄am p̄ dō ponere
in morte festinamus. Petrus
ad mentem ueniat. qui inter
flagella gaudet. qui caesus
principibus resistit. qui uitam
suam p̄ uita despicit. Cum mor-
tis appetitu disponimus ad
uersa contempnere. Paulum
ante oculos deducamus. qui
non solum alligari. sed et mori
paratus p̄ xpō. non facit pre-

ciosiorem animam quam se.
Succendi cor nr̄m igne caritatis
quaerimus. Iohannis uerba
pensemus. cuius omne quod
loquitur. igne caritatis uapo-
rabitur. Quia ergo in uoce sacri
aeloqui cuiuslibet quaerimus.
munimen iustitiae inuenimus.
mille clipei pendent ex ea. om-
nis armatura fortium. Si enim
pugnare contra sp̄italia nequi-
tia uolumus. in collo eccl̄ae que
nobis sicut dauid turris erecta
est. id est diuina eloquia p̄te-
ctionis arma requiramus. ut ex
distinctione p̄cepti. contra
uitia sumatur uirtus adiutorii.
Ecce enim contra aeras potesta-
tes festinamus fortes existere.
in hac turri. armaturam nr̄ae
mentis inuenimus. Et inde p̄ce-
pta conditoris. inde sumamus
exempla p̄cedentiū. per quae
contra aduersarios nr̄os in expu-
gnabilitet armemur. Dum enim
quamlibet uirtutem subire
appetit. et hanc illi a patribus
iam impletum uidet. ibi arma

turam tuam inuenis. perquam
 contra sp̄talia bella munitur.
 Dependit quippe in ea clipei.
 si quis pugnare appetit. assu-
 mat et exeat. uirtute pectus
 munitur. et uerborum iacula
 emittat. Et notandum quia
 aedificata cū p̄ pugnaculis suis
 suis dicitur. hoc quippe agunt
 p̄ pugnacula quod clipei. quia
 utraq. pugnantem muniunt.
 sed inter utraq. distat. quia
 clipeos p̄nto munimine ubiq.
 uolumus mouemus. p̄ pugnaculo
 aut defendi possumus. sed hoc
 mouere non possumus. Clipeus
 in manu est. nam p̄ pugnaculo
 tenetur. Quid ergo inter p̄ pu-
 gnacula et clipeos distat. nisi
 quod in sacro aeloquio patrum
 precedentium & miracula legi-
 mus. & uirtutes bonorum operū
 audimus. Ibi namq. cognosci-
 mus quod alius potuit mare
 diuidere. alius solem figere.
 alius mortuum suscitare. alius
 paracletum uerbo erigere. alius
 umbra aegrotos curare. alius

per sua semicinctia infirmanti-
 um febris obinare. Qui tamen
 omnes & patientiae longanimi-
 tate mitis. et zelo rectitudinis
 feruentes fuerunt. uerbi predi-
 catione diuites. simul et largi-
 tatis. huius itaq. quam uera de deo
 dixerint. testantur miracula.
 quia talia per illum non face-
 rent. nisi de illo uera narrarent.
 Et quam pii. quā humiles. quā
 benigni extiterint. eorum te-
 stantur operationes. Sugitur
 de fide temptamur. quā ex il-
 lorum predicatione concepi-
 mus loquentium miracula
 conspiciamus. et in fide quam
 ab eis accepimus confirmamur.
 Quid ergo illorum miracula.
 nisi nam sunt p̄ pugnacula.
 quia et muniti p̄ illa possumus.
 et tamen in manum arbitrii
 non tenemus. nam talia facere
 non ualemus. Clipeus uero
 in manu est et defendit. quia
 uirtus patientiae. uirtus mi-
 sericordiae. precedente nos
 gratia. et in potestate est.

arbitrio. et a periculo protegit ad
uersitatis. Turris itaque. nam
cum propugnaculis suis aedifica
ta est. in qua mille clipei de
pendent. quia in scriptura
sacra et sub miraculis patrum
a iaculo aduersitatis abscon
dimur. & conuersationis scæ
munimina etiam in manu te
nemus operis. Notandum uero
quod limen portæ uno cala
mo mensuratur. Calamus aut
in sex cubitis & palmo tendit.
quia uidelicet in scriptura sa
cra & doctrina perfectæ ope
rationis. & initium supernæ
contemplationis inuenitur.
Si in uero porta hoc loco unus
quisque predicator accipitur.
limen exterius in porta est
uita actiua. limen uero in
terius contemplatiua uita est.
per illam quippe ambulatur
in fide. per hanc uero festi
natur ad speciem. Illa exte
rius docet. ut unusquisque be
ne uiuere debeat. ista interi
us perducit. ut ex bona uita

ad gaudia æterna pertingat.
hæc nos hodie traxisse suffici
at. Quia enim transeuntes ad
alia. diu per excessum locuti
sumus. ea quæ subiuncta sunt.
lectioni alteræ reseruemus. re
parandi per silentium. speran
tes in uerbo quod uiuit & regnat
cum patre in unitate sp̄s sc̄i. per
om̄a s̄c̄la s̄c̄lorum amen.

VINCII OMIT
QUARTA
IRCUUS
SPECIES ERAT
quasi species
aeris. mensus
est uestibulum portæ. octo cu
bitorum. et frontem eius duob.
Ac ne hoc uestibulum extra por
tam esse crederemus. SUBDITUR.
Uestibulum aut portæ. erat in
trinsecus. Quid ergo per interi
us uestibulum. nisi æternæ
uitæ latitudo designatur.
quod modo intra angustias
uitæ presentis. iam per spem
mente concipit. De qua